Module(Course Syllabus)Catalogue

2023-2022

College/ Institute	پەیمانگەی تەکنیکی خەبات	
Department	بەشی کارگیری یاسایی	
Module Name	Labour Lawand Social Security	
Module Code	LLS 204	
Degree	Technical Diploma [/] Bachler [ ] High Diploma [ ] Master [ ] PhD [ ]	
Semester	2	
Qualification	PHD LAW	
Scientific Title	assistant professor	
ECTS (Credits)	6	
Module type	Prerequisite [ ] Core [I] Assist. [ ]	
Weekly hours	4	
Weekly hours (Theory)	(2)hr Class	( )Total hrs Workload
Weekly hours (Practical)	(2)hr Class	( )Total hrs Workload
Number of Weeks	12	
Lecturer (Theory)	Kawa Yasen Salim	
E-Mail& Mobile NO.	Kawa.salim@epu.edu.iq 07504826797	
Lecturer (Practical)	Kawa Yasen Salim	
E-Mail & Mobile NO.	Kawa.salim@epu.edu.iq 07504826797	
Websites	https://epu.edu.iq/	

Course Book

Course Description	**گرنگی ئەم بابەتە** یاسای کار وەك یاسای تایبەت دەرکەوت بە تایبەت لە ژێر کاریگەری یاسای شارستانی فەرەنسی 1804 کە جەختی لە ئازادی کار و پەیوەندی کار و ئازادی ئیرادە لە گرێبەست دەکردەوە، گرێبەستی کار وەك هەر گرێبەستێکی تر پەیوەندی نێوان تاکەکەسەکان واتە کرێکار و خاوەنکار بوو. بەڵام دواتر کە دەوڵەت بە مەبەستی پاراستنی مافی کرێکاران زیاتر دەستی خستە ناو پەیوەندی نێوان کرێکار و خاونکارەوە، بۆ نمونە ڕێگەدان بە مانگرتن کە ئەمە لە یاسای تایبەتدا بە پێشێلکردنی گرێبەست دادەنرێ، یاسای کار زیاتر بەرەو ئەوە چوو کە ببێتە بەشێك لە یاسای گشتی. **ڕێساکانی پاراستنی کۆمەلایەتی کرێکاران:** ئەم ڕێسایانەن کە کرێکاران لە کاتی بێکاری یان نەخۆشیدا دەپارێزن و بە گشتی پێیان دەگوترێ «ڕێساکانی دەستەبەری کۆمەلایەتی یان بیمەی کۆمەلایەتی – الضمان الاجتماعي». ئەم ڕێسایانە لە سەرەتادا لە ئەنجامی خەباتی کرێکاران بۆ پاراستنی کرێکاران لە مەترسییە کۆمەڵایەتییەکان دانران.
Course objectives	بنةما و ئامانجةكاني ياساي كار لە سەرەتای سەدەی نۆزدەوە گۆڕانکاری بەسەر چەمکی قەڵەمرەوی یاسای کاردا هاتووە . پەیوەندی کەسی نێوان کرێکار و خاوەنکار: واتە یاسا دان بەپەیوەندی نێوان کرێکار و خاوەنکار وەك گریبەستی کار دادەنێ. لە سەرەتای سەدەی نۆزدەدا یاسای کار تەنها پەیوەندییە کەسییەکانی نێوان کرێکار و خاوەنکاری دەگرتەوە. داننان بە سەندیکای کریکاری پەیوەندیدار وەك لایەنێکی گرێبەستی کار :داننانە بەو پەیوەندییانەی لە نێوان سەندیکاکانی کرێکاران و کۆمەڵەی خاوەنکاراندا هەیە و ڕێ خۆش دەکا کە سەندیکای کریکاری پەیوەندیدار وەك لایەنێکی گرێبەست بناسرێ. ئەمە بە دەسکەوتێکی خەباتی ڕێکخراوی کریکاران دادەنرێ و کە چەندین ڕێکخراو و سەندیکای کرێکاری لە ئەوروپا و ئەمەریکا لە ناوەڕاستی سەدەی نۆزدەوە بۆ چاککردنی هەلومەرجی کار هەوڵیان دەدا و دەنگ و توانای کرێکارانیان لەبەردەم کۆمپانیا و خاوەنکارەکاندا یەکدەخست. بەم داننانە سەندیکاکان ڕێگەیان پێدرا دانوستان لەگەڵ کۆمپانیا خاوەنکارەکان بکەن و هەندێ لە داواکارییەکانیان بسەپێنن، کە پێشتر خاوەنکارەکان ئەم داواکاریانیەیان لە تاکە کرێکار ڕەتدەکردەوە و کرێکاری تریان لە شوێنیان دادەنا.
Student's obligation	**پابەند بوونی قوتابی بەئامادەبوون و بەشداری کردن لە بابەتی محازەرە و ئە نجامدانی کویز هەروەها پێشکەش کردنی سیمینارو و راپۆرت پەیپەر شەرح کردنی بابەتی محازرە و خۆ ئامادوکردن بۆ تاقیکردنەوەکان.** **یاخود بە ڕێگای ئۆن لاین ، چالاکیەکانی پێشکەش دەکات و وانەکانی وەردەگرێت.**

Required Learning Materials

24% Mid Term (Theory and practical)
4% Quiz
%32Assignments
40% Assignment (report, paper, homework, seminar..)

Evaluation

Task		Weight (Marks)	Due Week	Relevant Learning Outcome
Paper Review		6	1	%6
Assignments	Homework	10	2	%10
	Class Activity	2	3	%2
	Report	4	2	%4
	Seminar	10	2	%10
	Essay			
	Project			
Quiz		4	8	%4
Lab.				
Midterm Exam		24	10	%24
Final Exam		40	11	%40
Total		100		%100

Specific learning outcome:

1 ئاما نجی تاییەتی بابەت

- شیکردنەوەی بابەتەکان بەشیوەیەك بی کە بگونجی لەگەل پرۆگرامی ئەو بەشەی کە یاسایی دادبینی دەخۆیندریت, وە هەولمداوە کورت و پوخت بیت وبشیت بۆ خۆیندن وەکو پەرتووکی مەنهەجی.
- دابەشکردن وباسکردنی بابەتەکان بەشیوەیەك کە بگونجیت و ببیتە سەرچاوەیەك بۆ ئەوکەسانەی لەم بوارە کارکردن لە دادوەران .

- دەولەمەندکردنی ئەو بابەتانەی کە لە یاسای دادبینی شارستانی هاتووە بە بریارەکانی دادگای پیداچونەوەی هەریمی کوردستان و دادگای پیداچونەوەی عیراقی هەتاکو پردیك دروست بیت لە نیوان دەقە یاسا نووسراوە و توێرییەکان وە لایەنی پراکتیکی و کردارییدا.-

Course References:

الدكتور يوسف إلياس، الوجيز في شرح قانون العمل رقم 71 لسنة 1987

محمد عدنان علي، محاضرات في قانون العمل الجديد، رقم 37 لسنة 2015.

Course topics (Theor	Week	Learning Outcome
باسی کورس بوك - مەبەستی لە یاسای کار - پیناسە	یەکەم	
پەرەسەندنی چەمکی یاسای کار	دووەم	
ڕێساکانی یاسای کار	سێیەم	
سەرچاوەکانی یاسای کار	چوارەم	
پابەندبوونی کریکار ئەصلی و لاوەکی	پینجەم	
سەرچاوەی نێودەوڵەتییەکان یاسای کار – پیناسەی گرێبەستی کار	شەشەم	
ڕاژەی کریکار – کاتژمیری کریکار – کاری زیادە	حەوتەم	
حوکمی یاسای خاوەنکار بەهۆیەکی نایاسایی گرێبەستی کریکاری	هەشتەم	
مافی کریی کریکار – مۆلەتی کریکار	نۆیەم	
تەواو کەری مۆلەتی کریکار	دەیەم	
سەرپێچی ئەحکامی یاسای	یازدە	
ڕێگەکانی تانەگرتن لە بڕیاری دادگای کار – دادگای کار	دوازدە	

Practical Topics	Week	Learning Outcome

Questions Example Design

پ1/ پیناسەی یاسای کار بکە و یاسای کار بەسەر دوو جۆر سەرەکی پۆلین دەکریت صین دیاریان بکە . **(30 نمرە)**

وەلامی نموونەی پ1 :

پێناسەی یاسای کار:

کۆمەڵێك ڕێسای یاساییە، پەیوەندییەکانی نێوان خاوەنکار و کرێکاران ڕێکدەخا که لە ژێر سەرپەرشتی و ڕێنمایی ئەودا بەرامبەر کرێ کاردەکەن.

یاسا بە شێوەیەکی گشتی بەسەر دوو جۆری سەرەکی پۆلێن دەکرێ:
یاسای گشتی: ئەو ڕێسا و یاسایانەیە کە پەیوەندی نێوان دەولەت بەو سیفەتەی کە خاوەنی سەروەرییە لەگەڵ کەسان و ڕێکخراو و دەوڵەتانی تر ڕێکدەخا.
یاسای تایبەت: ئەو ڕێسا و یاسایانەیە کە پەیوەندی نێوان تاکە کەسەکان بە یەکترەوە ڕێکدەخا یان پەیوەندی نێوان دەوڵەت وەك کەسێکی مەعنەوی ئاسایی نەك بەو سیفەتەی کە خاوەنی سەروەرییە لەگەڵ کەسان ڕێکدەخا.
لە سەرەتادا یاسای کار وەك یاسای تایبەت دەرکەوت بە تایبەت لە ژێر کاریگەری یاسای شارستانی فەرەنسی 1804 کە جەختی لە ئازادی کار و پەیوەندی کار و ئازادی ئیرادە لە گرێبەست دەکردەوە، گرێبەستی کار وەك هەر گرێبەستێکی تر پەیوەندی نێوان تاکەکەسەکان واتە کرێکار و خاوەنکار بوو. بەڵام دواتر کە دەوڵەت بە مەبەستی پاراستنی مافی کرێکاران زیاتر دەستی خستە ناو پەیوەندی نێوان کرێکار و خاونکارەوە، بۆ نمونە ڕێگەدان بە مانگرتن کە ئەمە لە یاسای تایبەتدا بە پێشێلکردنی گرێبەست دادەنرێ، یاسای کار زیاتر بەرەو ئەوە چوو کە ببێتە بەشێك لە یاسای گشتی.

پ2/ یاسای کار یاسایەکی گرنگ و کاریگەرە (20نمرة)

وةلامي نموونةي ث2

1. ڕێساکانی یاسای کار کاریگەرییان بەسەر کرێکاران و خیزانەکانیانەوە هەیە کە بەشێکی گەورە لە کۆمەڵگە پێکدەهێنن. بو نمونە ڕێساکانی پەیوەندیدار بە ڕۆژانی پشوو و مۆڵەتی ئاسایی و مۆڵەتی ساڵانە ڕاستەوخۆ کار لە ژیان و گوزەرانی کرێکاران و خیزانەکانیان دەکەن.

2. لەبەر ئەوەی ڕێساکانی کار کاریگەرییان بەسەر بەرژەوەندییە ئابوری و کۆمەڵایەتییەکانی کرێکارانەوە هەیە دەشێ ببنە هۆکاری ئاشتەوایی کۆمەلایەتی و بە پێچەوانەوە لەوانەیە ببنە هۆی دروستبوونی هەژاری و کێشە و ناڕەزایی.
3. لەبەر ئەوەی یاسای کار هاوسەنگی لە پەیوەندی نێوان کرێکار و خاوەنکار ڕادەگرێ وا دەکا کرێی کرێکار زیاتر لە رادەیەکی یاسایی دانەبەزێ، دەبێتە هۆی بەرزبوونەوەی نرخی کاڵا.
4. لەو وڵاتانەی یاسای کار مافەکانی کرێکاران لە ئاستێکی بەرزدا دەپارێزن هەندێ جار دەبێتە هۆی ئەوەی ئەو کۆمپانیایانەی ژمارەیەکی زۆر لە دەستی کار بەکار دەهێنن بزنسەکانیان ببەنە وڵاتانی تر کە کرێی دەستی کار تێیاندا هەرزانترە.
5. کرێی بەرزی کرێکار توانای کڕینی کرێکاران و خێزانەکانیان زیاتر دەکا و ئەمە دەبێتە زیاتر خولانەوەی سامان و بزوتنەوەی بازاڕ و لە ئەنجامدا زیادبوونی داهاتی گشتی.

پ3/ سەرچاوەی ناوخۆیی، واتە عێراقی یان کوردستانی چین بیان 1میرەوە یەکیکیان باس بکە ؟ (23 نمره)

وةلامي نموونةي: پ3

1- دەستور
2- یاسادانان
3- ڕێنماییەکان
4- بڕیاری دادوەری
5- عورف
6- بیروڕای یاساناسان
7- ڕێنوێنییەکانی خاوەنکار
8- ڕێککەوتننامە بەکۆمەڵەکان
9- بڕیاری سەندیکا کرێکارییەکان

یاسادانان (التشریع(:)یاسادانان وەك سەرچاوەیەکی یاسای کار باس بکە(
ئەو ڕێسا یاساییە گشتییانەن کە پەرلەمانی وڵات دایاندەنێ و هێزی پابەندکردنیان هەیە .
سەرچاوەی سەرەکی یاسای کار لە **عێراقدا یاسای کاری ژمارە (37) ی ساڵی 2015 ە کە پەیوەندییەکانی کار ڕێکدەخا.**
لە **هەرێمی کوردستان** هێشتا کار بە **یاسای ژمارە (71) ی ساڵی (1987)** دەکرێ.
ئەگەر دادوەر هیچ دەقێکی لە یاسای کار نەدۆزییەوە کە بەسەر هەلومەرجی ئەو کەیسی کارەی لەبەر دەمێتی جێبەجێ ببێ ئەوا دەتوانێ بەپێی مادە (150) لە یاسای کار **(1987)** دەقی یاساکانی تر جێبەجێ بکا کە نزیکترین یاسا لە یاسای کار یاسای شارستانی ژمارە 40 ساڵی (1951) و یاسای بازرگانی ژمارە 30 ساڵی 1984 ــە .
ئەگەر دەقێکی یاسایی پەیوەندیداری ناوخۆ نەبوو ئەوا دادوەر دەتوانێ ڕێکەوتنامەی کاری عەرەبی و نێودەوڵەتی کە عێراق پەسندیانی کردوە بەسەر کەیسەکەدا جێبەجێ بکا.

پ4/ ئەمانەی خوارەوە وەلام بدەرەوە: (27نمرة)

1- حوکمی یاسا چیە ئەگەر کرێکار کاری زیادەی کرد؟
2- ئایا لە کارکردندا کرێکار تا چەند مافی پشووی هەیە
3- ئایا دادگای کار دادگایەکی شارستانییە یان جینائی؟

وەلامی 1-
ئەگەر کرێکار کاتژمیری زیادە کاری کرد ئەوا دەبێ بەرامبەر هەر کاتژمێرێکی کاری زیادە کرێی زیادەی بدرێتێ و دەبێ کرێیەکە لانی کەم دوو بەقەد کرێی ئاسایی بێ ئەگەر کارە زیادەکە کاری شەوانە یان سەخت یان زیانبەخش بێ .
ئەگەر کارە زیادەکە لە ڕۆژ ئەنجام درا و سەخت یان زیانبەخش نەبوو ئەوا دەبێ کرێیەکەی لانی کەم 50% لە کرێی ئاسایی زیاتر بێ، بەپێی مادە 64 یاسای 1987 .

وەلامی 2-
نابێ زیاتر لە 5 کاتژمیر کاری لەسەریەك بە کرێکار بکرێ بێ پشوو، ئەگەر کرێکارەکە شوفێر بوو ئەوا نابێ زیاتر لە 4 کاتژمیر بێ پشوو کاری پێ بکرێ. ماوەی پشوو دەبێ لە نێوان نیو کاتژمیر تا کاتژمێرێك بێ.
ماوەی پشووی نێوان دوو ڕۆژی کارکردن (واتە لە کۆتایی دەوامی ئەمڕۆ تا دەستپێکردنی دەوامی سبەی) نابێ لە 11 کاتژمێری بەردوام کەمتر بێ.
ڕۆژانی جەژن و پشووی فەرمی، کرێکار مافی پشووی هەیە بە کرێی تەواو.

وەلامی 3-
بەپێی مادە 139 دادگای کار سەیری هەموو داوا و کەیس و کێشەکانی کار دەکا جا شارستانی بێ یان جینائی. بۆ بەڕێوەبردنی دادگاییکردن لە دادگای کار ئەحکامی یاسای "المرافعات المدنية" بۆ بڕگە شارستانییەکان و ئەحکامی یاسای "الأصول المحاكمات الجزائية" بۆ بڕگە جینئییەکان بەکار دەهێنرێن، بەپێی مادە 146 لە یاسای کار 1987.

مامۆستای بابەت : پ.ی.د. کاوە یاسین سلیم

Extra notes:

External Evaluator

بابەتی یاسای کار وکاروباری کۆمەلایەتی

- بابەتی یاسای کار لەرووی دیاریکردنی ناونیشان

وژمارەی کریدیت وکۆدی بابەت وناو ئیمەیلی مامۆستاکانی

بابەت بە رێکی دیاریکراوە لەکۆرسبوکەکەی .

- گرنگی وئامانجی بابەتەکە ئاماژەپێکراوە بەشێوەیەکی

زۆر باش .

- دیاریکردنی بڕە ئاماژەپێکردنەوەو چالاکیەکانی

ئاماژەپێکراوە .

- دەرئەنجامی فێربوون وئەرکەکانی قوتابیان ئاماژەپێکراوە

- دیاریکردنی بابەتەکانی خوێندن بەپێی (١٢) هەفتە

- نموونەی پرسیار وەڵام بۆسوود وەرگرتنی قوتابیان

هەموو ئەم برگانە بەشێوەیەکی زۆر باش دیاریکراوە لە

کۆرسکتالۆگەکە ڕێوبەپێشتری دەکەم .

د. امیرە جعفر شریف